

ks. Leszek Poleszak SCJ

Wyższe Seminarium Misyjne Księży Sercanów w Stadnikach

ORCID: 0000-0001-5408-0809; e-mail: lpoleszak@scj.pl

<https://doi.org/10.4467/25443283SYM.18.033.9714>

RECENZJA: PAWEŁ WARCHOŁ,
KREW I WODA DAR MIŁOŚCI MIŁOSIERNEJ.
STUDIUM HISTORYCZNO-TEOLOGICZNE
PRZEBITEGO BOKU CHRYSYUSA
W LITERATURZE TEOLOGICZNEJ I DUCHOWEJ,
WARSZAWA 2015, SS. 454

REVIEW: PAWEŁ WARCHOŁ,
KREW I WODA DAR MIŁOŚCI MIŁOSIERNEJ.
STUDIUM HISTORYCZNO-TEOLOGICZNE PRZEBITEGO BOKU
CHRYSYUSA W LITERATURZE
TEOLOGICZNEJ I DUCHOWEJ,
WARSAW 2015, PP. 454

Nakładem Wydawnictwa Sióstr Loretanek w 2015 roku ukazała się publikacja o. Pawła Warchoła OFMConv, wykładowcy Papieskiego Wydziału Teologicznego w Warszawie i Instytutu Maryjno-Kolbiańskiego „Kolbianum” w Niepokalanowie, zatytułowana *Krew i woda dar Miłości miłosiernej. Studium historyczno-teologiczne przebitego boku Chrystusa w literaturze teologicznej i duchowej*. W swojej dedykacji autor za-

znaczył, że książka wpisuje się w obchody 250. rocznicy ustanowienia na ziemiach polskich święta Najświętszego Serca Jezusowego i stanowi nawiązanie do Roku Miłosierdzia ogłoszonego przez papieża Franciszka.

W swojej treści ukazuje ona źródła biblijne, teologiczne, antropologiczne i duchowe kultu Najświętszego Serca Jezusowego. Już we wstępie do omawianego dzieła autor wskazuje na rolę biblijnego trójmianu: krew, woda i serce, który odgrywa istotną rolę w nauczaniu Kościoła na przestrzeni wieków aż po dziś.

Publikacja została podzielona na cztery obszernie rozdziały. Pierwszy z nich zatytułowany *Realizm i symbolika krwi i wody*, zatrzymuje się najpierw nad teologicznym i medycznym omówieniem faktu przebicia boku Jezusa na podstawie perykopy J 19,31-37. Odwołuje się następnie do „świadków” tego wydarzenia – Całunu Turyńskiego i Chusty z Manoppello, by w końcowej części przejść do krótkiego przedstawienia sceny przebicia boku w sztuce. Autor zauważa, że właśnie przebicie boku Jezusa stanowi centrum obrazu paschalnego w ujęciu św. Jana. Potwierdza to Klemens Aleksandryjski, który zauważa, że opis wyglądu zewnętrznego Jezusa ma nam ukazać Jego duszę i ducha. Następnie autor omawia symbolikę krwi i wody, po czym uwaga zostaje zwrócona na Kościół, który rozdaje wodę i krew Pańską oraz na sakramenty święte, które jako źródła łaski dla człowieka, wypływają z rozdartego ciała Syna Człowieczego.

Rozdział drugi pt. *Przebite Serce Jezusa źródłem krwi i wody*, rozwija zagadnienie teologii i historii kultu Najświętszego Serca Jezusowego. Autor prowadzi czytelnika poprzez średniowieczną mistykę serca, krwi i wody, ze szczególnym rozwinięciem szkół duchowości: benedyktyńskiej, cysterskiej, franciszkańskiej i dominikańskiej; następnie opisuje czasy *devotio moderna*, które charakteryzowało rozmyślanie o sercu i krwi Jezusa; by przejść do czasów potrydenckich, w których akcentuje wkład św. Ignacego Loyoli i jezuitów, szkoły karmelitańskiej i św. Marii Magdaleny de Pazzi w rozwój kultu Bożego Serca. Nieco szerzej o. Paweł Warchoł OFMConv zatrzymuje się na temacie wynagrodzenia Sercu Jezusa. Omawiając to zagadnienie, akcentuje przesłanie z objawień Serca Jezusowego św. Małgorzacie Marii Alacoque oraz liturgiczny wymiar kultu

Bożego Serca. Tę część publikacji kończy omówienie XIX i XX-wiecznych encyklik papieży o Sercu Jezusa oraz krótkie rozważanie na tematy: miłosierdzia w darze serca, krwi i wody oraz wejścia do Serca Jezusa.

Kolejny rozdział nosi tytuł *Czyciele krwi i wody Serca Jezusowego*. Stanowi on ciekawe ujęcie świadków przebicia boku Jezusa Chrystusa, wśród których pierwszą jest Matka Syna Bożego. Autor zwraca uwagę także na obecność aniołów trwających przy cierpiącym Jezusie, by następnie w interesujący sposób rozwinąć temat krwi i wody w „świętych obcowaniu”. W tej ostatniej części rozdziału woda i krew zostają ukazane jako „budulec” świętości każdego człowieka. Ukazane zostaje także wstawiennictwo męczenników i innych świętych, którzy wybielili swe szaty we krwi Jezusa. Ostatni akcent stanowi wskazanie na zakony czczące krew Pańską oraz na mistyczny wymiar krwi i wody.

Ostatni rozdział omawianej publikacji: *Krew i woda przeciwko duchom ciemności* wskazuje najpierw na godność człowieka wypływającą z odkupienia. Autor przechodzi następnie do omówienia faktu odrzucenia krwi i wody przez duchy ciemności i do podkreślenia trwającej walki duchowej o zbawienie człowieka. W tej walce krew Chrystusa, wzywanie Imienia Jezus, wiara w moc krwi i wody Chrystusa, słowo Boże, modlitwa, post, egzorcyzmy, woda święcona i pokora stanowią środki pozwalające człowiekowi, dzięki łasce Bożej, stoczyć zwycięski bój z wrogami zbawienia i osiągnąć świętość. Kończącą część tego rozdziału stanowi omówienie eschatologicznego wymiaru krwi i wody. Autor dobitnie podkreśla, że ofiara odkupieńcza Jezusa Chrystusa jest niezaprzeczalnym znakiem zbawczej woli i nieskończonej miłości Boga Ojca, który nie waha się ofiarować swojego Syna za zbawienie człowieka. Chrystus podejmuje tę wolę Ojca w osobistym darze posłuszeństwa i oddaje swoje życie jako najdoskonalszy akt czci i adoracji Ojca.

Omawiana publikacja opisuje przebity bok Jezusa jako źródło źródeł zbawienia dla każdego człowieka. Woda i krew wypływające z boku Baranka Bożego rodzą nowe dzieci do życia wiecznego, nadając nowy sens każdemu ludzkiemu życiu i stając się źródłem nowego stworzenia. Bazując na ewangelicznym opisie przebicia boku oraz na innych tekstach biblijnych, jak też tekstach ojców i doktorów Kościoła, teologów i świę-

tych kontemplujących tę scenę, woda i krew zostały ukazane jako pierwotna i wieczna miłość Boga, której owocem są narodziny Kościoła oraz sakramenty chrztu i Eucharystii. Przedstawiona publikacja jest cenną pomocą w pogłębieniu misterium Serca Jezusowego w perspektywie zbawczego dzieła Syna Bożego.